

บทที่ 5

บทสรุป

จากการศึกษาทั้งหมดนี้ ผู้วิจัยมีข้อสรุปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่า “สหรัฐอเมริกาต้องการที่จะรักษาผลประโยชน์ของตนในยุโรปไว้โดยการดำรงบทบาททางด้านความมั่นคงในยุโรปต่อไปในช่วงหลังสงครามเย็น ทำให้สหรัฐอเมริกาต้องเพิ่มบทบาทและปรับขยายอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบขององค์การเนโตออกไป เพื่อให้เอื้ออำนวยต่อการรักษาผลประโยชน์ของตน” โดยแบ่งเป็นประเด็นต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. สหรัฐอเมริกามีนโยบายต่างประเทศต่อภูมิภาคยุโรปเปลี่ยนแปลงไปตามช่วงเวลาและมีหลายรูปแบบ โดยในช่วงแรกของสงครามเย็นที่สหภาพโซเวียตเริ่มขยายอิทธิพลเข้ามาครอบงำยุโรปตะวันออก ซึ่งทำให้สหรัฐอเมริกาเกิดความหวาดระแวงสหภาพโซเวียตเป็นอย่างมาก ทั้งยังมีทัศนะว่าสหภาพโซเวียตกำลังเผยแพร่ลัทธิคอมมิวนิสต์และต้องการขยายดินแดนครอบครองโลก สหรัฐอเมริกาก็ได้ใช้นโยบายที่มีลักษณะใช้มาตรการทางการเมืองควบคู่ไปกับการให้ความช่วยเหลือทางเศรษฐกิจ ดังจะเห็นได้จากการประกาศหลักการ “ทรูแมน” และแผนการ “มาร์แชล” ซึ่งถือได้ว่าเป็นการเริ่มต้นของความพยายามของสหรัฐอเมริกาในการดำเนินนโยบายสกัดกั้นต่อยุโรปเพื่อป้องกันการขยายอิทธิพลของสหภาพโซเวียตด้วยมาตรการทางการเมือง เศรษฐกิจและการทหาร แต่ในยามที่เกิดวิกฤตการณ์ เช่น ไซปรัสที่คิวบา สหรัฐอเมริกาก็ได้ใช้นโยบายที่แข็งกร้าว เพื่อตอบโต้สหภาพโซเวียตจนเกือบจะมีการปะทะด้วยกำลังอาวุธร้ายแรง อย่างไรก็ตามตลอดช่วงสงครามเย็นสหภาพโซเวียตและองค์การเนโตภายใต้การนำของสหรัฐอเมริกาไม่เคยจะมีการปะทะกันอย่างรุนแรง

2. นโยบายต่างประเทศของสหรัฐอเมริกาต่อยุโรปในช่วงหลังสงครามเย็นนั้น เป็นไปเพื่อการรักษาความอยู่รอดขององค์การเนโต และในขณะเดียวกันก็เพื่อรักษาสถานภาพ “ความเป็นผู้นำ” ในองค์การเนโตเอาไว้ด้วยเพื่อรักษาผลประโยชน์แห่งชาติของตนในภูมิภาคยุโรป และสหรัฐอเมริกาก็ยังมีนโยบายเพื่อรักษาให้โครงสร้างใหม่ทางด้านความมั่นคงมีลักษณะของการไม่แบ่งแยกประเทศต่างๆ ออกเป็นฝ่ายยุโรปตะวันตก ยุโรปตะวันออก หรือฝ่ายแอตแลนติก อันหมายถึงการผนวกเอาสหรัฐอเมริกาเข้าเป็นส่วนหนึ่งในโครงสร้างใหม่นี้ด้วย จึงทำให้เกิดความพยายามขยายบทบาทขององค์การเนโตออกไป เพื่อให้องค์การเนโตเป็นเสาหลักความมั่นคงในยุโรปต่อไปโดยมีสหรัฐอเมริกาเป็นแกนนำที่สำคัญ

3. สหรัฐอเมริกาและประเทศสมาชิกองค์การเนโทปรับเปลี่ยนยุทธศาสตร์ขององค์การเนโทเป็น 2 ระดับสำคัญ คือ ส่วนของการวาง "กรอบความคิด" หรือ "ภาคทฤษฎี" และ ส่วนของ "ภาคปฏิบัติ" โดยในภาคทฤษฎีขององค์การเนโทได้ได้จัดแนวความคิดใหม่เชิงยุทธศาสตร์ขึ้นมา เพื่อกำหนดมาตรการและแนวทางการดำเนินงานด้านความมั่นคงขององค์การให้สอดคล้องเหมาะสมกับสถานการณ์ใหม่ที่เกิดขึ้นในยุโรป โดยในการวางแนวทางก็ได้นำมาตราการ "การเจรจา การสร้างความร่วมมือ การป้องกันร่วมกัน และการจัดการวิกฤตการณ์และการป้องกันความขัดแย้ง" มาเป็นตัวกลางในการผูกมิตรและสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างองค์การเนโทและประเทศพันธมิตรในยุโรปกลางและยุโรปตะวันออกที่เคยเป็นประเทศบริวารของสหภาพโซเวียต ซึ่งมาตรการของ "การจัดการวิกฤตการณ์และการป้องกันความขัดแย้ง" ต่างๆ จะได้อาศัยหลักการของ "การทูตเชิงป้องกัน" และ "การปฏิบัติรักษาสันติภาพ" เป็นกลไกสำคัญ เนื่องจากสถานการณ์ใหม่ช่วงหลังสงครามเย็นมีลักษณะที่ไม่สามารถคาดคะเนได้

4. การปรับเปลี่ยนยุทธศาสตร์ในระดับของ "ภาคปฏิบัติ" ขององค์การเนโท เป็นการรองรับแนวทางการดำเนินงานต่างๆ ที่ได้ระบุไว้ในแนวคิดทางยุทธศาสตร์ใหม่ขององค์การเนโท และเพื่อสร้างความไว้วางใจและความโปร่งใสระหว่างองค์การเนโทกับอดีตกลุ่มประเทศสังคมนิยมในยุโรปตะวันออกและยุโรปกลางให้เข้ามามีส่วนร่วมกับองค์การเนโทโดยไม่จำเป็นต้องเป็นสมาชิกขององค์การเนโท โดยผ่านการร่วมมือย่อยต่างๆ อาทิเช่น "การร่วมมือในสนธิสัญญาจำกัดอาวุธตามแบบ" โดยมาตรการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อจำกัดอาวุธและสร้างความโปร่งใส เพื่อที่จะเพิ่มความปลอดภัย ความมั่นคง และความมั่นใจด้านความมั่นคงในยุโรป นอกจากนี้ยังมีการจัดตั้ง "คณะมนตรีหุ้นส่วนแห่งแอตแลนติกเหนือ" เพื่อเป็นเวทีสำหรับการปรึกษาหารือและร่วมมือกันระหว่างประเทศสมาชิกขององค์การเนโทกับประเทศต่างๆ ในยุโรปตะวันออกและในกลุ่มประชาคมรัฐอิสระในประเด็นด้านความมั่นคงและกิจกรรมทางทหารอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องในภูมิภาค ส่วนการจัดตั้งโครงการหุ้นส่วนเพื่อสันติภาพก็เป็นมาตรการอีกมาตรการหนึ่งของความพยายามสร้างความไว้วางใจ โดยจุดประสงค์ของการตั้งโครงการก็เพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกขององค์การเนโทกับประเทศอื่นๆ โดยผ่านการร่วมมือกันทางการทหาร

5. สหรัฐอเมริกาให้ความร่วมมือและการสนับสนุนการจัดตั้งกลุ่มความร่วมมือย่อยเป็นอย่างมาก นับตั้งแต่การให้การสนับสนุนในสนธิสัญญาจำกัดอาวุธตามแบบเนื่องจากสหรัฐอเมริกามีความเห็นว่าสนธิสัญญานี้เป็นการรักษาไว้ซึ่งความมั่นคงในระยะยาวของทั้งภูมิภาคยุโรปตะวันตกและตะวันออก สนธิสัญญาทำให้มั่นใจได้ว่าจะไม่มีการใช้กำลังอาวุธขัดขวางการขยายตัวขององค์การเนโท ส่วนการสนับสนุนในการจัดตั้งคณะมนตรีความร่วมมือแห่งแอตแลนติกเหนือ นั้น สหรัฐอเมริกา

ถือว่าเป็นการสร้างการทำงานเพื่อป้องกันภัยคุกคามในอนาคตหรืออีกนัยหนึ่งก็เป็นการยืนยันและขยายความเกี่ยวพันขององค์การเนโทในการปฏิบัติการรักษาสันติภาพในยุโรปต่อไปในช่วงหลังสงครามเย็น เนื่องจากการเปิดให้ประเทศทางยุโรปตะวันออกได้เข้ามามีส่วนร่วมในกรอบการทำงานขององค์การเนโทแม้ว่ายังมิได้เข้าเป็นสมาชิกขององค์การเนโท นอกจากนี้ยังมีการเสนอและสนับสนุนที่สำคัญของสหรัฐอเมริกาในการจัดตั้งโครงการหุ้นเพื่อสันติภาพ ซึ่งโครงการนี้เกิดจากการเสนอของสหรัฐอเมริกาเอง เนื่องจากสหรัฐอเมริกามีทัศนะว่าเพื่อสร้างสันติภาพและความมั่นคงปลอดภัยที่ดีที่สุดก็ควรมีการร่วมมือกันทางทหารระหว่างองค์การเนโทกับประเทศต่างๆที่เคยเป็นคอมมิวนิสต์ และเพื่อเป็นการวางรากฐานที่จะนำไปสู่การขยายประเทศพันธมิตรจากยุโรปตะวันออกเข้าร่วมเป็นสมาชิกขององค์การเนโทในอนาคต

6. เมื่อมีความพยายามดำเนินการตามมาตรการสร้างความไว้วางใจทำให้เกิดการดำเนินความสัมพันธ์กันอย่างเปิดเผยระหว่างองค์การเนโทกับประเทศต่างๆที่เคยเป็นคู่แข่งทางอำนาจในช่วงสงครามเย็น โดยปรากฏการณ์ความร่วมมือที่เกิดขึ้นตามมา ดังนี้

6.1 การรับประเทศโปแลนด์ ฮังการี และสาธารณรัฐเช็กเข้าเป็นสมาชิกขององค์การเนโท ซึ่งการรับสมาชิกใหม่นี้ถือได้ว่าเป็นโอกาสอันดีที่จะพัฒนาความมั่นคงในบริเวณยุโรป-แอตแลนติกทั้งหมด โดยไม่มีการแบ่งแยกกันอีก และยังเป็น การขยายความปลอดภัยที่มีได้เป็นไปเพื่อคุกคามผู้ใด อีกทั้งเป็นการส่งเสริมการปฏิรูปประชาธิปไตยที่เกิดขึ้นในประเทศสมาชิกใหม่อีกด้วย

6.2 ความร่วมมือระหว่างสหพันธรัฐรัสเซียกับองค์การเนโทและความร่วมมือระหว่างยูเครนกับองค์การเนโท โดยในส่วนของสหพันธรัฐรัสเซียได้มีการร่วมลงนามกันในข้อตกลงพื้นฐานว่าด้วยความสัมพันธ์ ความร่วมมือ และความมั่นคงร่วมกันระหว่างสหพันธรัฐรัสเซียกับองค์การเนโท (Founding Act on Mutual Relations, Cooperation and Security between Russian Federation and the North Atlantic Treaty Organization) โดยข้อตกลงนี้ได้มีการวางหลักการและขอบเขตการปรึกษาหารือและร่วมมือกัน การเคารพในอำนาจอธิปไตยของกันและกัน การรักษาสันติภาพ ส่วนกรณีของยูเครนกับองค์การเนโตนั้น ได้มีการลงนามในกฎบัตรว่าด้วยการเข้าเป็นหุ้นส่วนกับองค์การเนโท (Charter on Distinctive Partnership between North Atlantic Treaty Organization and Ukraine) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อปรึกษาหารือและสร้างความร่วมมือกันในกรอบของการรักษาสันติภาพ โดยตั้งบนพื้นฐานของหลักการตามกฎหมายระหว่างประเทศชาติ ทั้งนี้มีคณะกรรมาธิการเนโท-ยูเครน ทำหน้าที่ในการประเมิน

การดำเนินงานให้เป็นไปตามกฎบัตรและให้คำแนะนำเพื่อที่จะนำไปพัฒนาความร่วมมือต่อไป

7. การปรับเปลี่ยนแนวทางการดำเนินงานขององค์การเนโททั้งในทางทฤษฎีและทางปฏิบัติ เป็นการสะท้อนให้เห็นถึงบทบาทด้านความมั่นคงช่วงหลังสงครามเย็น ไม่ว่าจะเป็นบทบาทขององค์การเนโทในความสัมพันธ์กับกลุ่มประเทศในยุโรป ซึ่งรวมไปถึงประเทศในยุโรปตะวันออกและยุโรปกลาง การทำหน้าที่ในฐานะองค์การเพื่อป้องกันร่วมกัน เหล่านี้ล้วนเป็นการดำเนินการเพื่อให้หลักประกันทางด้านความมั่นคง รวมไปถึงการสร้างควมไว้วางใจและความโปร่งใสระหว่างประเทศในภูมิภาคยุโรป ทั้งในทางการเมืองและการทหาร ตลอดจนความสามารถในการจัดการกับวิกฤตการณ์ในภูมิภาคที่สื่อเค้าว่าจะเป็นภัยคุกคามต่อความมั่นคงอีกด้วย

8. การปรับเปลี่ยนแนวทางการดำเนินงานขององค์การเนโททั้งในทางทฤษฎีและทางปฏิบัติ เป็นไปภายใต้การชี้นำของสหรัฐอเมริกา เพื่อดึงเอาอดีตสหภาพโซเวียตและประเทศบริวารเข้ามาอยู่ภายใต้กรอบของสนธิสัญญาแอตแลนติกเหนือ ซึ่งเสมือนเป็นการปิดล้อมอดีตสหภาพโซเวียตโดยทางอ้อม เพื่อให้องค์การเนโทดำรงอยู่ในสภาพแวดล้อมระหว่างประเทศที่เปลี่ยนไปและเพื่อให้องค์การเนโทเป็นเหมือน "ข้ออ้าง" ของการคงบทบาทด้านความมั่นคงของสหรัฐอเมริกากับประเทศพันธมิตรยุโรปต่อไป หรืออาจกล่าวได้ว่าเป็นไปเพื่อรักษาผลประโยชน์ของสหรัฐอเมริกาในยุโรปนั่นเอง

9. แม้ว่าจะเกิดความเปลี่ยนแปลงขึ้นในภูมิภาคยุโรปอย่างมากมาย แต่ผลประโยชน์ของสหรัฐอเมริกาในยุโรปไม่เคยเปลี่ยนแปลงไป โดยมีองค์การเนโทเป็นเสาหลักของความเกี่ยวพันของสหรัฐอเมริกาในยุโรป ทั้งนี้ ผลประโยชน์ของสหรัฐอเมริกามีอยู่ในยุโรปสามารถพิจารณาได้ว่ามีทั้งผลประโยชน์ทางด้านความมั่นคง เศรษฐกิจ และสังคมวัฒนธรรม

9.1 ผลประโยชน์ทางด้านความมั่นคง เนื่องจากในยุคหลังสงครามเย็นมี "ความไม่แน่นอน" ของสถานการณ์ความมั่นคง ซึ่งทำให้ต้องรักษาองค์การเนโทที่เป็นองค์การป้องกันร่วมกันเอาไว้ เนื่องจากเมื่อพรมแดนยุโรปมีความมั่นคงมากขึ้นก็เหมือนเป็น "กันชน" ให้กับสหรัฐอเมริกา และการคงสถานะเดิมขององค์การเนโทเช่นนี้เป็นการเปิดโอกาสให้สหรัฐอเมริกาแสดงบทบาท "ผู้นำ" ในยุโรปต่อไปโดยผ่านองค์การ และสหรัฐอเมริกายังสามารถทำหน้าที่เป็น "ผู้คุมกัน" ให้กลุ่มประเทศยุโรปให้เกิดความรู้สึกปลอดภัยและสร้างทัศนคติว่า "หากปราศจากสหรัฐอเมริกาแล้วยุโรปจะไม่สามารถสร้างสมดุลทางอำนาจให้เกิดขึ้นในภูมิภาคได้" นอกจากนี้ การเพิ่มจำนวนสมาชิกขององค์การเนโทก็ยังเอื้อต่อผลประโยชน์ด้านความมั่นคงให้สหรัฐอเมริกาอีกด้วย เนื่องจากเป็นการเสริม

สร้างความมั่นคงและประชาธิปไตย รวมไปถึงลดความเป็นไปได้ของการเกิดความขัดแย้งอื่นๆในยุโรป

- 9.2 ผลประโยชน์ทางด้านเศรษฐกิจของสหรัฐอเมริกา นั้น เมื่อมีการขยายบริเวณของความมั่นคงก็ทำให้ประเทศบริวารอดีตสหภาพโซเวียตพยายามปรับเปลี่ยนการดำเนินงานทางเศรษฐกิจมาเป็นแบบเปิดมีการเพิ่มมูลค่าของผลประโยชน์ โดยการพัฒนาให้เกิดตลาดใหม่ การค้าใหม่ และโอกาสของการลงทุนให้กับชาวอเมริกัน ซึ่งเป็นการเพิ่มโอกาสของการจ้างงาน การได้รับผลกำไรจากการส่งออกและการลงทุนเป็นต้น และสหรัฐอเมริกา ยังสนับสนุนให้มีการเพิ่มสมาชิกของสหภาพยุโรปด้วย เนื่องจากเล็งเห็นว่าการเข้าเป็นสมาชิกสหภาพยุโรปของประเทศจากยุโรปกลางและยุโรปตะวันออกต้องปรับเปลี่ยนมาเป็นเศรษฐกิจแบบตลาด ซึ่งหากการค้าเสรีได้เข้าไปวางรากฐานได้สำเร็จก็จะก่อให้เกิดบรรยากาศของการลงทุนให้สหรัฐอเมริกาและส่งเสริมความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ หรือเป็นการประกันความมั่นคงอีกทางหนึ่ง
- 9.3 ผลประโยชน์ด้านสังคมวัฒนธรรม ซึ่งชาวอเมริกันส่วนใหญ่มีเชื้อสายมาจากยุโรป ดังนั้นสหรัฐอเมริกาถือว่าเป็นรากฐานสำคัญที่มีผลต่อความคิด ค่านิยมและเป็นความรับผิดชอบของชาวอเมริกัน

นอกจากข้อสรุปดังกล่าวแล้ว ผู้วิจัยยังเห็นว่าเหตุการณ์ทางการเมืองระหว่างประเทศที่เกิดขึ้นหลังจากปีค.ศ. 1998 (ตามขอบเขตการศึกษานี้ที่กำหนดไว้ว่าตั้งแต่ค.ศ.1991 – 1998) สามารถนำมาสนับสนุนตามสมมติฐานของการศึกษานี้ได้ นั่นคือ การปฏิบัติการทางทหารขององค์การเนโตในเซอร์เบียและโคโซโว ระหว่างเดือนมีนาคม – มิถุนายน ค.ศ.1999 ซึ่งปฏิบัติการครั้งนี้เป็นการปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ใหม่ที่กำหนดขึ้นที่มีลักษณะเป็น “การกระทำฝ่ายเดียว” (unilateralism) ซึ่งสามารถกระทำได้อย่างที่องค์การเนโตอ้างว่าเป็นปฏิบัติการที่ “ชอบธรรม” (legitimate) ดังจะเห็นได้จากคำกล่าวของประธานาธิบดี บิล คลินตัน ที่ให้เหตุผลของการโจมตีว่า “ประเทศสมาชิกองค์การเนโตทั้ง 19 ประเทศต้องการที่จะยุติการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ในโคโซโว และต้องการที่จะสร้างทวีปยุโรปที่มีเสถียรภาพ มีความสามัคคี และมีความเจริญมั่งคั่ง โดยยุโรปจะต้องรวมเอาบรรดาประเทศในแหลมบอลข่านเข้ามาด้วย เราไม่ต้องการให้ศตวรรษที่ 21 ถูกครอบครองโดยความมืดมนภายใต้การผสมผสานของอาวุธสมัยใหม่กับความเคียดแค้นระหว่างเชื้อชาติและศาสนาซึ่งมีมาตั้งแต่สมัยโบราณ... เนโตได้มีภารกิจที่ทำการยุติการฆ่าฟันในทำนองเดียวกันนี้ในบอสเนียมาแล้ว ดังนั้นถ้าเนโตไม่เข้าไป

แก้ไขสถานการณ์ในทำนองเดียวกันในโคโซโว ก็เท่ากับเนโตไม่รักษาคำมั่นสัญญาและภารกิจของตนเอง”¹

จากการวิเคราะห์กระบวนการการปฏิบัติการทางทหารขององค์การเนโตในปัญหาเซอร์เบียและโคโซโวนั้น ผู้วิจัยมีความเห็นที่สามารถสรุปได้ตามสมมติฐานของการศึกษานี้ ดังนี้

1. การแทรกแซงเพื่อมนุษยธรรม เป็นเหตุผลรองที่จะช่วยอธิบายสาเหตุที่องค์การเนโตเข้าไปเป็นผู้แก้ปัญหาโคโซโว เหตุผลใหญ่ก็คือ องค์การเนโตเข้าไปแทรกแซงในปัญหาโคโซโวนีครั้งนี้เกิดจากการผลักดันของสหรัฐอเมริกา เนื่องจากต้องการให้นานาชาติเห็นว่า ในยุโรปยุคหลังสงครามเย็น ยังคงมีปัญหายุ่งยากและร้ายแรงเกิดขึ้น ซึ่งต้องการผู้แก้ไขที่มีประสิทธิภาพ เช่น องค์การเนโต ดังนั้นองค์การเนโตไม่ควรที่จะสลายตัวไปพร้อมกับสงครามเย็น อีกนัยหนึ่งคือ สหรัฐอเมริกาต้องการแสดงให้เห็นว่า ยุโรป (และโลก) ยังต้องการองค์การเนโตอยู่ วิฤตการณ์โคโซโวเป็นเครื่องมือประกอบเหตุผลของสหรัฐอเมริกาที่สะดวก ง่าย และทันเวลาที่สุด

2. ถ้ายุโรปต้องการองค์การเนโต องค์การเนโตก็ต้องการสหรัฐอเมริกา ดังนั้นสหรัฐอเมริกาจึงมีความชอบธรรมทุกประการที่จะมีบทบาทเกี่ยวข้องในปัญหาต่างๆในยุโรปโดยผ่านการเป็นสมาชิกขององค์การเนโต จากปฏิบัติการทางทหารขององค์การเนโตในเซอร์เบียและโคโซโวนีครั้งนี้ประเทศสมาชิกองค์การเนโตเห็นชัดว่าต้องพึ่งพาวุธของสหรัฐอเมริกาอย่างจะขาดเสียมิได้เลย

3. ภายหลังสงครามเย็น สภาพการณ์ด้านการเมืองระหว่างประเทศได้นำโลกไปสู่ “ระบบอำนาจขั้วเดียว” (unipolar) โดยมีสหรัฐอเมริกาเป็นแกนนำ โดยระบบดังกล่าวนี้ ยังไม่เป็นที่แน่ใจแก่นานาประเทศนักว่าเป็นระบบที่เหมาะสมที่สุด ดังนั้นสหรัฐอเมริกาจึงพร้อมที่จะแสวงหา หรือหีบฉวยตัวอย่างที่จะใช้เป็นเครื่องมือแสดงบทบาทให้โลกเห็นว่า ตนคือที่พึ่งของโลกยามเมื่อเกิดวิกฤตการณ์ที่ไม่มีผู้ใดแก้ไขได้อีกแล้ว

4. การปฏิบัติการขององค์การเนโตครั้งนี้ ถ้าหากองค์การเนโตโดยเฉพาะสหรัฐอเมริกาซึ่งปฏิบัติการในนามขององค์การเนโต ไม่เต็มใจที่จะควบคุมบทบาทของตนให้อยู่ในกรอบแห่งกาละเทศะอันสมควร โดยปฏิบัติการต่างๆ อย่างเต็มที่ตามภารกิจใหม่ที่ระบุไว้ในแนวคิดทางยุทธศาสตร์

¹ President Bill Clinton giving an interview to the American Society of Newspaper Editors on Thursday, April 15, 1999. Text transcribed by the Federal Document Clearing House. อ้างถึงใน ประทุมพร วัชรเสถียร, “ปฏิบัติการทางทหารของเนโตในปัญหาโคโซโว : การแทรกแซงเพื่อมนุษยธรรม?”, วารสารยุโรปศึกษา, 7 (กรกฎาคม – ธันวาคม 2542) : 22-23.

ใหม่ ซึ่งเป็นปฏิบัติการอันเกิดจากการคาดการณ์ผิด เช่น กรณีโคโซโวที่เข้าใจว่าจะเป็นปฏิบัติการขนาดเล็ก จำกัดภายในเวลาอันสั้นและจะยุติลงโดยรวดเร็ว เนื่องจากยูโกสลาเวียไม่มีอำนาจต่อรองมากนัก และจะเป็นปฏิบัติการที่สหรัฐอเมริกาได้ประโยชน์ทางอ้อมด้วย คือ เป็นการสอนสั่งและอวดฤทธิ์เดชของพันธมิตรตะวันตกให้รัสเซียเกรงขาม แต่สถานการณ์กลับปรากฏว่า ยูโกสลาเวียมิได้สยบต่อองค์การเนโตอย่างง่ายดาย และรัสเซีย ผู้ซึ่งองค์การเนโตไม่เคยดีตั้งแต่ต้นนั้น ในบ้านปลายองค์การเนโตกลับต้องพึ่งพารัสเซียให้ช่วยไกล่เกลี่ยให้ยูโกสลาเวียยอมถอนกำลังออกจากโคโซโว และประสบความสำเร็จ² หากมองดูรูปการณ์เช่นนี้แล้ว เห็นจะยากที่จะมีสถาบันใดมาหยุดยั้งองค์การเนโตได้ แม้แต่สหประชาชาติ ซึ่งมีสมาชิกองค์การเนโต 3 ประเทศ ดำรงตำแหน่งสมาชิกถาวรในคณะมนตรีความมั่นคงก็ตาม

² Andrew Gilligan, "Russian, Not bombs, brought end to war in Kosovo, says Jackson," *Electronic Telegraph*, issue 1528, August 1, 1999, and Hans-Joachim Hoppe, "Moscow and the conflicts in Former Yugoslavia," in *Aussen Politik*, 3rd Quarter 1997, pp. 267 – 277.